

Posudek na bakalářskou práci Ekateriny Ivanovy

Fenomén 'názorové bubliny' očima aktivních uživatelů Facebooku

Autorka předložené práce si klade za cíl prozkoumat fenomén, který je označován konceptem „názorová bublina“. Nahlíží na něj jako na předpokládaný „výsledek propojení účinků preferenčních algoritmů“ (s. 9), používaných v rámci internetových sociálních platforem, a specifických „psychologických jevů“, jako je např. konfirmační zkreslení či kognitivní disonance. Pozornost přitom zaměřuje především na sociální síť Facebook a její algoritmus News Feed, jehož princip fungování je zde dáván do souvislosti ani ne tak se vznikem, jako spíše s posilováním „názorových bublin.“

První, teoretická část je zpracována přehledně, kapitoly na sebe dobře navazují. Autorka pracuje s relevantními zdroji a uvádí data z aktuálních výzkumů a studií. Na druhou stranu se bohužel nevyhnula určitým formulačním nepřesnostem. Občas se v textu objevují teze, které považuji za příliš zjednodušující, či dokonce zavádějící. Pokud autorka například napíše, že „Klíčový prvek v této souvislosti představují filtry, jež jsou zodpovědné za to, aby uživatel obdržel pouze takové informace, které žádá“, případně že informační proudy jsou filtrovány „podle vlastních preferencí každého uživatele“ (s. 8), vytváří to mylný dojem, jako by uživateli byly nabízeny příspěvky, které si sám vyžádal, nikoli ty, které pro něj vybral algoritmus na základě komplexního vyhodnocování dat.

Otázky vyvolávají také poněkud rozporuplná tvrzení týkající se selektivní expozice. Na jedné straně autorka píše, že „Hypotéza o selektivní expozici tak zůstává velice debatovanou a výsledky provedené konkrétně v rámci tohoto výzkumného zaměření studií jsou často poměrně protichůdné a navzájem rozporující.“ (s. 31), na druhé však uvádí, že selektivní expozice „zůstává jedním z nejvíce akceptovatelných principů sociologie a sociální psychologie.“ (s. 32).

Kromě teoretické části práce zahrnuje kvalitativní výzkum uskutečněný formou polostrukturovaných rozhovorů. Jeho cílem bylo zjistit, nakolik sami uživatelé FB reflektují aspekty této platformy, které potenciálně přispívají ke vzniku či posilování „názorových bublin“. Výzkum má velmi omezený rozsah a jeho výsledky proto nelze zobecňovat, přesto jej považuji za zajímavé doplnění teoretické části. Vytkla bych pouze to, že u respondentů nejsou uvedeny údaje, jejichž zohlednění by přispělo k přesnější interpretaci výsledků: mám na mysli informace o jejich věku, dosaženém vzdělání či místě bydliště.

Větší důslednost a pozornost k širšímu kontextu sledovaných jevů by podle mého názoru byla na místě také při formulování celkových závěrů. Opravdu je autorka přesvědčena, že hlavním zájmem sociálních platforem jako je FB je chránit své uživatele před informačním přetížením a dodávat jim „výhradně takový typ informací, které vyhledávají a potřebují“ (s. 60)?

Pokud jde o formální stránku, práce zahrnuje všechny povinné části. Autorka vždy uvádí své zdroje, formát odkazů je však nejednotný a v některých případech nekompletní (např. chybí strana). Textu by celkově prospělo více přímých citací a jasnější ohraničení parafrází. Nedostatky lze najít také v jazykové stránce: při editaci zůstalo v textu poměrně velké množství gramatických a stylistických chyb, objevují se zde nepřesně přeložené pojmy (*uzliny* namísto *uzly* na s. 12),

některé pak nejsou přeloženy vůbec (*homophily*); občas jsou pojmy zaměňovány (*dovednosti* namísto *znalosti* – s. 61, *komunikace* namísto *informace* – s. 30), atd. V tomto ohledu by text zasluhoval pečlivější zpracování.

I přes výše uvedené nedostatky práce Ekateriny Ivanovy podle mého názoru splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Doporučuji ji proto přijmout k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou 2 - 3 (dle průběhu obhajoby).

V Praze dne 16.8.2018

Irena Řehořová